

Inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatit

Oqaaseqaatit nalinginnaasut

1. Aallaqqaasiut

a) Tunngavia

Inatsisikkut siunertarineqartoq pingaarneq tassaavoq kingulissat oqaluttuarisaanikkut najoqqutassaqartinneqarnissaat. Allagaateqarfiup pisortat oqartussaqaarfiini sullissiveqarfiinilu kalaallit piorsarsimassutsikkut kingornussaata ingerlatissavai ingerlateqqittassallugillu. Aamma tamanna atuutissaaq allagaateqarfik toqqortanik, inunnit ataasiakkaanit sullissiveqarfinillu il.il. siunnersuummi § 1, imm. 1-2-mi ilaatinneqanngitsunit tigusaqarpat.

Inatsit atuuttoq 1998-imeersuvoq, taamanikkut toqqortat amerlanerpaat pappialaagallarmata. Paasisutissiisarnermi teknologi sulinermi pissusissamisuginnartumik atugaalersimavoq, aamma pisortat sullissiveqarfiini, allaffinni pappialanik atuiunnaariartuinnarfiusunissaaq. Toqqortat pappialaasinnaapput elektroniskiusumilluunniit toqqortaasinnaallutik, atortut elektroniskiusut assinik, titartakkanik, nipinik, allakkanik paasisutissanillu imaqarsinnaallutik.

Allagaateqarfeqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat atuuttoq 1998-imeersuvoq, Inatsisartullu inatsisaata allanngortinneqartariaqarnera paasineqarpoq. Inatsisartut inatsisaannik allannguinissamut ilaatigut tunngaviuvoq, aalajangersakkat siunissami teknologikkut ineriartornermut naleqqussarniarlugit nutarterneqarnissaannik kissaateqarneq, ilaatigullu tunngaviulluni atortussaajunnaarsitsisarneq pillugu maleruagassanik erseqqinnerusunik aalajangersaanissap Inatsisartut Ombudsmandianit 2009-mi kaammattuutigineqarsimanera.

b) Siunnersuutip imarisai nalinginnaalluinnartumik

Inatsisartut inatsisaanni 1998-imeersumi pingaartumik pineqarput toqqortat pappialat imaluunniit båndit, titartakkat il.il.

Siunnersuummi erseqqissarneqarpoq, aammattaaq toqqortat elektroniskiusut inatsimmut ilaasut.

Aamma siunnersuutip ilaatigut imarai aalajangersakkat, atortussaajunnaarsitsisarneq pillugu maleruagassanik erseqqinnerusunik Naalakkersuisut aalajangersaasinnaanannerannik piginnaatitsissut.

Aammattaaq pineqaatissiinissamut aalajangersakkat ilaneqarnissaat naleqquttuusorineqarpoq.

2. Siunnersuummi pingaarnertit

a) Inatsisit atuuttut

Allagaateqarfeqarnej pillugu inatsisit maanna atuuttut tassaapput Allagaateqarfeqarnej pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 22, 30. oktober 1998-imeersoq aamma Katersugaasiveqarnermut Allagaateqarfeqarnermullu ataatsimiititaliap suleriaasissaa pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 2, 26. januar 1996-imeersoq kiisalu Katersugaasiveqarnermut allagaateqarfeqarnermullu ataatsimiititaliami katersugaasiviit akuerineqarsimasut sinniisaasa qinerneqartarnerat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 3, 26. januar 1996.

b) Siunnersuut

Siunnersuummi erseqqissarneqarpoq inatsimmi aalajangersakkat aammattaaq toqqortanut elektroniskiusunut atuuttut, tassuunakkullu erseqqissarneqarluni imaanngitsoq pappialat, båndiniittut assigisaanniittullu kisimik pinnatik, aammali toqqortat elektroniskiusumik atortunut toqqortaasut toqqorneqassasut.

Aammattaaq aalajangersakkanik nutaanik, nalunaarsuiffeqarnermut toqqorsiveqarnermullu pilersaarutiniq suliaqartarnej kiisalu atortussaajunnaarsitsisarnej pillugit maleruagassanik erseqqinnerusunik Naalakkersuisut aalajangersaanissaannut piginnaatitsisunik ilanngussisoqarpoq. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu taamaallaat najoqqutassat missingersuutiniq tamakku pillugit malittarisassiornissamut manna tikillugu piginnaatinneqarpoq. Tassuunakkut Inatsisartut Ombudsmandiata atorunnaarsitsisarnej pillugu maleruagassanik erseqqinnerusunik, inatsit tulliani allanngortinneqalerpat aalajangersaasoqarnissaanik kaammattuuteqarnera akuersarneqarpoq. Erseqqissarneqarpoq maleruagassat allaffeqarfitsigoortumik aalajangersarneqartut Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu tamatuminnnga inassuteqareerneratigut aalajangersarneqassasut.

Aamma pineqaatissiinissamut aalajangersakkat imarisaat ilaneqarput, maleruagassat malinneqarnissaat nalinginnaasumik qulakkeerniarlugu. Tassani pineqarput toqqortaatit qanoq pineqarnissaat toqqortarineqarnissaallu, suliaqarfimmik nuussinermi toqqortaatinik nuussisarnej, isumannaatsumik atortussaajunnaarsitsisarnej, toqqortat tunniunneqartinnagit torersarneqarnissaat pisariaqanngitsortaasalu piiarneqarnissaat pillugit maleruagassat, aamma toqqortaatit nutaanngitsut atorneqanngitsut tunniunneqartarnerat pillugu maleruagassat. Aammattaaq aalajangersarneqarpoq pineqaatissinneqarluni akiliisitsinissaq pillugu aalajangersakkat, allaffissornermi maleruagassat Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu atuutilersinneqarsimasut tunngavigalugit aalajangersarneqarsinnaassasut. Kiisalu erseqqissarneqarpoq inatsisit naapertorlugit inatsisitigut pisussaaffilerneqartut aamma pineqaatissinneqarlutik akiliisinneqarsinnaassasut.

Aammattaaq inatsimmi atuuttumi aalajangersakkat ataasiakkaat annikinnerusunik erseqqissarneqarput.

3. Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu sunniutissai

Siunnersuut pisortanut aningaasatigut allaffissornikkulluunniit sunniuteqassanngilaq.

Siunnersuummi erseqqissarneqarpoq toqqortat aamma tassaammata elektroniskimik toqqortat. Toqqortat elektroniskiusut maannamut inatsimmi aamma ilaapput, taamaammallu erseqqissaaneq pisortanut aningaasaqarnikkut kinguneqassanngilaq.

Siunnersuummi nutaajuvoq pisortat suliffeqarfiutaasa Nunatta Katersugaasivianit Allagaateqarfianillu akuerisaasumik toqqorsinermut periusissior-toqarnissaata tungaanut, toqqortat isumagalugillu paarissagaat. Toqqortanut elektroniskiunngitsunut tunngatillugu tamanna ullumikkut periutsinik inatsisitigut atuutsitsilerneruvoq, tassami tamanna pillugu ilitersuutaasunik tunaartarisassaqaareerpoq. Elektroniskiusumik toqqortanut tunngatillugu suli toqqorsinermi periusissanik aalajangersaasoqanngilaq, naatsorsuutigineqarporli inatsisip atuutilinnginnerani matumunnga tunngasumik nalunaarutiliortoqarumaarpoq. Siunnersuutip ingerlateqqippaa, toqqortat ukiut 15-it sinnerlugit pisoqaassusillit, pisortallu ingerlatsineranni ingerlaavartumik ator-neqanngitsut Nunatta Katersugaasivianut Allagaateqarfianullu tunniunneqassasut. Tamannattaq elektroniskiusumik toqqortanut atuuppoq, kisiannili suli aalajangersarneqanngimmat qanoq periuseqarluni toqqortat taamaattut toqqorneqassasut, siunertamut naapertuuttutut isigineqarpoq tunniussisussaataaneq aatsaat atuutilissasooq pineqartoq pillugu aalajangersaasoqaareerpat. Taamatut nalunaarusiornissaq siunertaralugu suliaq aallartereerpoq. Kommunit susassaqtullu allat suliamut tamatumunnga ilaatineqassapput.

4. Inuussutissarsiutinik ingerlataqartunut aningaasatigut allaffissornikkullu sunniutissai

Siunnersuut inuussutissarsiutinik ingerlataqartunut aningaasatigut allaffissornikkulluunniit sunniuteqassanngilaq.

5. Avatangiisinut, pinngortitamut inuillu peqqissusiannut sunniutissai

Siunnersuut avatangiisinut, pinngortitamut inuillu peqqissusiannut sunniuteqassanngilaq.

6. Innuttaasunut sunniutissai

Siunnersuut innuttaasunut toqqaannartumik sunniuteqassanngilaq. Malittarisassat aammattaq toqqortanut elektroniskiusunut atuuttuunerisa erseqqissarneqarnerisigut aamma pineqaatissiinissamut aalajangersakkat imarisaasa ilaneqarnerisigut toqqortaatit isumannaannerusumik toqqortarineqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq, tamannalu innuttaasut toqqortanik atuinerannut pitsaasumik sunniuteqassaaq.

7. Sunniutissai pingaarutilit allat

Siunnersuut allanik pingaarutilinnik sunniuteqassanngatinneqanngilaq.

8. Oqartussaasunik kattuffinnillu il.il. tusarniaaneq

Siunnersuut piffissami 3. juni 2014-imiit 8. juli 2014-imut ukununnga tusarniaassutigineqarpoq:

Naalackersuisut siulittaasuata Naalackersuisoqarfia, Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalackersuisoqarfiusimasoq, Inussutissarsiornermut, Aatsitassaqarnermut Suliffeqarnermullu Naalackersuisoqarfiusimasoq, Peqqissutsimut Attaveqaateqarnermullu Naalackersuisoqarfiusimasoq, Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfik, Ilaqutaqarnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermt Naalackersuisoqarfiusimasoq, Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalackersuisoqarfiusimasoq, Ineqarnermut Naalackersuisoqarfiusimasoq, KANUKOKA, KANUNUPE, NUSUKA, KNAPK, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffat, SIK, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu, Katersugaasiveqarnermut Ataatsimiititaliaq, Najukkami katersugaasiviit kattuffiat, NUKAKA, Ilisimatusarfik, Nunatta Atuagaateqarfia, NAPA, Katuaq aamma Taseralik.

Qinnuteqartoqarneratigut KANUKOKA-mut, kommuninut, NUKAKA-mullu tusarniaanermut killiliussaq 8. august 2014-imut sivitsorneqarpoq.

Tusarniaaffigineqartut uku tusarniaanermi akissutisiffigineqarput:

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalackersuisoqarfik, Ilaqutariinnermt Inatsisinillu Atuutsitsinermt Naalackersuisoqarfik, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat, SIK, Ilisimatusarfik, NUKAKA, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu aamma KANUKOKA.

Tusarniaanermut akissutit tiguneqartut aamma siunnersuutip inatsisiliornermi periutsitigut misissorneqarnerata siunnersuummi allannguutit ataasiakkaat taamaallaat nassataraat.

Taamaalilluni § 1-imut imm. 5-itut nutaatut ilanngunneqarpoq inatsisip kapitali 6-ia toqqortanut nammineq pigisanut atuuttoq. Aammattaaq § 6, imm. 1 aamma 3 katigunneqarput, taamaalillunilu inatsimmi aalajangersakkat teknologii apeqqutaatinnagu atuutissallutik, imaappoq toqqortat qanorluunniit isikkoqaraluarpata atuutissallutik.

Tamakku saniatigut siunnersuummi siunnersuummullu oqaaseqaatini ataasiakkaanik erseqqissaasoqarpoq.

Tusarniaasoqarneranit akissutaasut ilanngussaq 1-imi oqaaseqaateqarfigineqarput.

Inatsisissatut siunnersuummi aalajangersakkanut ataasiakkaanut oqaaseqaatit

Kapitali 1

§ 1-imut

Imm. 1-imut

Inatsit pisortat ingerlatsiviinut tamanut atuuppoq, apeqqutaatinnagu Namminersorlutik Oqartussaniinnersut kommunilluuniit ingerlatsiviiniinnersut, aamma apeqqutaatinnagu tasaanersut ingerlatsinikkut oqartussaasut nalinginnaasut, immikkut ataatsimiititaliat siunnersuisoqatigiilluuniit, soorlu ilagiit sinnersaannit aallartitat naammagittaalliortarfiillu, imaluunniit ingerlatsiviit immikkut ittut. Inatsit oqartussa qarfinnut siunnersuinerinnarmik suliaqartunut kiisalu ataatsimiititaliaagallartunut isumalioqatigiissitaagallartunullu aamma atuuppoq. Allagaateqarfeqarnermut tunngasutigut § 8 naapertorlugu immikkut maleruagassiornermi ingerlatsiveqarfinni immikkut ittuni pissutsit isiginiarneqarsinnaapput.

Oqartussa qarfiit sullissiveqarfiillu sorliit pisortat ingerlatsiviisut naatsorsuunneqassanersut pillugit aalajangiinermi aaqqissuusaanikkut inissisimanerat pingaartinneqassaaq, aatsaallu nalornisoqartillugu oqartussa qarfiup sullissiveqarfiulluunniit sunik suliaqarnera najoqqutarineqartassaaq. Ingerlatsinermi oqartussaasut paasineqarnissaannik killiliiniarnermi, aammattaaq ingerlatsinermi inatsisitigut nalinginnaasumik naliliisoqartariaqartassaaq, suliat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi aamma pisortat ingerlatsinerannik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi pisortat ingerlatsinerannik killilersuineq assigalugu.

Kommunit suleqatigiiffii soqutigisaqatigiittut, piginneqatigiiffittut ingerlatseqatigiiffittulluunniit assingusutut aaqqissugaasut aammalu kommunini aqutsineq pillugu inatsit naapertorlugu akuerineqartussat inatsimmi aamma pineqarput.

Akerlianik aalajangersakkap kingunerisaanik inatsit naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni ingerlatsiviinut atuutinngilaq, tassa Naalagaaffiup Sinniisoqarfianut, eqqartuussivinnut politiinullu, aamma naalagaaffiup oqartussaasuisut taaneqartartunut. Aamma takukkit siunnersuummi § 2-mut oqaaseqaatit.

Imm. 2-mut

Aalajangersagaq suliffeqarfinnut, ingerlatseqatigiiffinnut, peqatigiiffinnut il.il. namminersortunut, qanoq aaqqissuusaanerat apeqqutaatinnagu tunngavoq.

Sullissiveqarfiit sulinerat annerusumik Namminersorlutik Oqartussanit kommuninilluuniit aningaasalersorneqarpat, sullissiveqarfiit il.il. taamaattut inatsimmi ilaatinneqarnissaat Naalakkersuisut aalajangersinnaavaat. Aningaasanik nuussisarneq amerlanertigut

toqqaanartumik tapiissutitigut pisassaaq, aalajangersagarli aamma atuuppoq sullissiveqarfiup aningaasartuutai ilaasortat akiliutaannit assigisaannilluunniit matussuserneqartarpata imaluunniit pisortat oqartussaqarfii sullissinermut akiliisartillugit. Taamaattoq pisortat aningaasartuutit "amerlanersaannik" akiliisarnissaannik piumasagaatip kinguneraa, pisortat akiliutaasa aningaasartuutitut tamarmiusunut sanilliullugit amerlangaatsiarnissaat, tassa taakku 60-70 pct.-ii ataassimassanagit. Aalajangersagaq taamaallaat ingerlatsinerup akilerneqarneranut tunngavoq, taamaattumillu soorlu ingerlatseqatigiiffimmi pisortat aktiatigut piginneqataassusiisa annertussusiannut atorniarneqarsinnaanani.

Inatsit aamma sullissiveqarfinnut Namminersorlutik Oqartussat kommunilluunniit sinnerlugit ingerlatsinikkut aalajangiisinnaatitaasunut atuutissaaq, Naalakkersuisut aalajangerpata Inatsisartut inatsisaat tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit taakkununga atuutissasoq. Ingerlatsinikkut aalajangiisinnaatitaaneq sullissiveqarfiup inunnut suliffeqarfinnulluunniit (sullissiveqarfinnut) ataasiakkaanut tunngasunik inaarutaasumik aalajangiisarneranut tunngavoq. Taama pisinnaatitaaffeqarneq toqqaanartumik inatsisiliornikkut tunniunneqarsinnaavoq imaluunniit inatsimmik tunngaveqarluni pisortanit oqartussaasunit sullissiveqarfimmut tunniunneqarsinnaalluni.

Inatsisip pisortat sullissiveqarfiutaannut tamakkununga atuutsinneqarnissaa naleqquttuussaaq, tassa suliffeqarfiit pineqartut inuiaqatigiinnut ima pingaaruteqartigippata allaat toqqortaataat oqaluttuarisaanermut pingaaruteqarlutik.

Sullissiveqarfiit il.il. taamaattut inatsimmi ilaatinneqarnissaat Naalakkersuisut aalajangerpassuk inatsisip atuutsinneqarnissaani piumasagaataassaaq, sullissiveqarfiit il.il. pineqartut tamatuminnga ilisimatinneqarsimanissaat.

Imm. 3-mut

Tulliuttuni uteqattaarisooqarnissaa pinngitsoorniarlugu aalajangersagaq ilanngunneqarpoq.

Imm. 4-mut

Oqartussaaffiit killilerneqarneri il.il. eqqarsaatigalugit tunngaviumik inatsisitigut ajornartorsiortoqalernissaa pinngitsoorniarlugu siunnersuummi matumani siunnersuutigineqarpoq, maleruagassat Inatsisartut taakkulu oqartussaasoqarfiisa sullissiveqarfiisalu allagaateqarfiinut atuuttussat Inatsisartut siulittaasoqarfiannit aalajangersarneqartassasut.

Inatsisartut siulittaasoqarfiata maleruagassat Naalakkersuisut isumaqatiginiareerlugit aalajangersassavai. Taamaaliornikkut qularnaarniarneqassaaq Namminersorlutik Oqartussani kommuninilu allagaateqarfeqarnermut tunngasut pillugit assigiikkannersunik maleruagassaqaarnissaaq. Naatsorsuutigineqarpoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu isumaqatigiinniarnerni taakkunani peqataatinneqarsinnaassasoq, tassaniimmatami allagaateqarfeqarneq pillugu immikkut ilisimasallit.

Imm. 5-imut

Aalajangersakkami erseqqissarneqarpoq, inatsimmi kapitali 6, inuit ataasiakkaat sullissiveqarfiillu, ingerlatseqatigiiffiit, peqatigiiffiit il.il., imm. 1-imi imaluunniit 2-mi ilaanngitsut, toqqortaataannut atuuttoq.

Toqqortat imm. 1-imi imaluunniit 2-mi pineqartunut ilaappata, malittarisassat pisortat toqqortaannut atuuttut taakkunungattaq atuutissapput. Toqqortat imm. 5-imi pineqartut taakku akerliannik taaneqarput "namminerisamik toqqortat".

§ 2-mut

Siunnersuummi § 2 tunngavigalugu naalagaaffiup allagaateqarfissua, Rigsarkivet, sinnerlugu suliassat isumagineqarnissaannik naalagaaffimmi oqartussaasoqarfiit isumaqatigiissuteqarfigineqarsinnaapput. Naalagaaffiup oqartussaasoqarfiinit toqqortat tunniunneqarnissaat atorneqarnissaallu pillugit piumasaqaatinik isumaqatigiissusiorsinnaanermik aalajangersagaq ilaatigut imaqarpoq. Ullumikkut naalagaaffimmi oqartussaasut isumaqatigiissuteqarfigineqarput toqqortat Nunatta Katersugaasiviani Allagaateqarfianilu toqqorsimaneqarnissaannik. Allagaatit isumaqatigiissut taanna malillugu toqqorsimaneqartut kikkunnilluunniit pissarsiarineqarsinnaanngillat, taakkumi inunnut ataasiakkaanut tunngassuteqarluinnarput.

Kapitali 2

§ 3-mut

Imm. 1-imut

Aalajangersakkami Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu pisussaaffilerneqarpoq toqqortanik oqaluttuarisaanikkut pingaarutilinnik imaluunniit innuttaasunut oqartussaasunullu allaffissornikkut inatsisitigulluunniit pissutsinut uppersaatissatut atuuttunik katersinissamut, aaqqissuussinissamut, ataavartitsinissamut nalunaarsuinissamullu.

Taamaalilluni siunertarineqarpoq oqaluttuarisaanermi aallaavittut tunngavissat toqqorsivinniittut kinguaassatsinnut piujuartinnissaat.

Aalajangersakkami erseqqissarneqarpoq, aalajangersagaq atuuttoq pisortat sullissiveqarfiini toqqorsivinnut aamma toqqortat kapitali 6-imi aalajangersakkat naapertorlugit inuinnarnit tiguneqarsimatillugit.

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu inuit namminerisamik toqqortaataanik isumaginnittussaataivoq taamaallaat taakku tassunga tunniunneqarsimappata tassanngalu

tiguneqarsimappata. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu toqqortanik oqaluttuarisaanermi nalillit imaluunniit innuttaasunut oqartussaasunullu allaffissornikkut inatsisitigulluunniit pissutsinut uppersaatissat atuuttut pillugit inuit namminerisamik toqqortaataannik tigusinissaminik itigartitsisinnaangilaq.

Inulli tunniussisoq allanik piumasaqaateqarsimangippat taakku katersugaasivimmi, katersugaasiveqarnek pillugu inatsisit naapertorlugit akuerisaasumi toqqortarineqarnissaat pillugu isumaqatigiissuteqarnissaq akornutissaqanngilaq.

Imm. 2-mut

Ilisimatusarnek oqaluttuarisaanermik ilisimatusarnermut taamaallaat tunngatinneqanngilaq aammali ilisimatusarnermut allanut oqaluttuarisaanermi paasissutissanik tunngaveqartunut tunngatitaalluni. Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu namminek ilisimatusarnermi nit paasisaminik ingerlatitseqqittussaataitanermi saniatigut ilisimatusartut avataaneersut paasisaasa ingerlateqqinneqarnissaannut killilimmik pisussaaffeqarpoq, takuuk aalajangersakkap naggataa: "Kalaallit Nunaanni piorsarsimassutsikkut inuiaqatigiillu oqaluttuarisaanikkut ineriartornerannik ilisimannineq siaruartissallugu".

Imm. 3-mut

Aalajangersagaq inatsimmik atuuttumik ilaatigut nangitsineruvoq, taamaattorli ilanngunneqarluni Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu suleqateqartussaanera annertusillugu Kalaallit Nunaata iluani avataanilu suleqateqarnissamut atuuttussanngorlugu. Suleqatigiinneq taamaattoq amerlasoorpassuartigut toqqorsiveqarnerup pitsaassusaanut iluaqutaasussaavoq, soorlu paasissutissanik pissarsisarnermi, sulisut ilinniartitaanerisigut, suliassanik immikkut ittunik suliaqarnermi aammalu toqqorsiveqarnermik sulianut tunngasutigut oqallitarnikkut.

Aalajangersakkakkut ilaatigut Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu katersugaasivinnik akuerisaasunik aamma toqqorsivinnik namminek piumassutsimik pilersinneqarsimasunik, taamaattoqarpat, toqqorsiveqarnerup tungaatigut suleqateqarnissaminik pisussaaffilerneqarpoq. Suleqateqartussaataitanermut aamma ilaavoq Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu nunatsinni ilisimatusarnermut tamarmiusumut peqataanissaminik pisussaaffeqarnera.

§ 4-mut

Imm. 1-imut

Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu suliassaa tassaavoq sullissiveqarfiit suliassanik pitsaasumik aqqissuineranni ikiussallugit aammalu suliat toqqortat nassaareqqipallanneqarnissaannut, namminek atugassatut innuttaasulluunniit suliament tunngasunik paasisaqartussaataitanerannut atatillugu periarfissaqalernissaannut ikiuissalluni. Aalajangersakkami taamaalilluni erseqqissarneqarpoq sullissiveqarfiit tassaasut

toqqorsinissamut akisussaasut, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu pisussaaffia tassaalluni sullissiveqarfinnut siunnersuisartuunissaq.

Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu suliassaasa pingaarnertit ilagaat oqartussaqaarfiit sullissiveqarfiillu toqqorsiveqartut nalunaarsuiffiliornerini il.il. ilitsersuinissaq ikiuinissarlu. Qarasaasianut, sulianik pilersitsinermut il.il. tunngasutigut siunnersuineq aamma ilaavoq. Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu siunnersuinikkut aamma qularnaassavaa toqqortat pigiinnarneqartariaqartut atortuni allanngujaatsuni suliaanissaat, soorlu pappialani, allattuiffinni, elektroniskiusumik toqqorsivinni il.il., siunissami qaninnerusumi aanaveersaanissaq pisariaarullugu. Siunnersuinerit aamma ilaavoq init toqqorsiviit nutaat pilersaarusiorneqarnerat. Taamaammat inassutikkuminarpoq, pilersaarutit taakku init atornerqalersinnagit Nunatta Katersugaasivianut Allagaateqarfianullu saqqummiunneqaartarnissaat.

Imm. 2-mut

Nakkutilliisussaataaernerup nassataanik Nunatta Katersugaasiviani Allagaateqarfianilu toqqorsisartuusut pisortat sullissiveqarfiutaannut akuttunngitsumik misissuiartortassapput. Kommunit toqqortaminnik passussinerminni inatsisinik, taakkuluunniit tunngavigalugit maleruagassiarineqarsimasunik unioqqutsinemat pillugu apeqqutit kommuninik nakkutilliinermut nalinginnaasumut atapput, tassa Kommuninik Nakkutilliisoqarfimmut. Toqqorsiveqarnerit tunngasutigut annertuumik sumiginnaanertit Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu Kommuninik Nakkutilliisoqarfimmut nalunaarutigisassavai. Aamma unioqqutsinertit akiliisitsinermik pineqaatissiisutiginneqarsinnaapput.

Kapitali 3

Pisortat sullissiveqarfiutaat ataasiakkaat toqqorterinissamut akisussaasuupput. Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu suliassaa tassaavoq pisortat sullissiveqarfii suliassanik pitsaasumik aqqissuineranni ikiussallugit aammalu suliat toqqortat nassaareqqipallanneqarnissaannut, nammineq atugassatut innuttaasulluunniit suliamut tunngasunik paasisaqartussaataaernerannut atatillugu periarfissaqalernissaanni ikiussallugit. Taamaattoqassappat toqqorsiviit naleqquttut peqqissaarnerlu atornerqartariaqarput, kiisalu atortut paasissutissartallit pitsaasut atornerqarnissaat pisariaqarluni.

§ 5-imut

Aalajangersakkap oqaasertai malillugit suulluunniit paasissutissartallit ilaapput, taakku pisortat sullissiveqarfiini sulinikkut pilersinneqarsimappata taakkuluunniit aqqutigalugit pilersinneqarsimappata. Maannatut inatsisip pingaarnertut siunertaa aallaaviusassaaq, tassalu toqqortat oqaluttuarisaanermut pingaaruteqartut imaluunniit pissutsit inatsiseqarnerit atasut ingerlatsinikkulluunniit innuttaasunut pisortanullu pingaarutillit uppersarnissaannut

pingaarutillit ataavartinnissaasa qularnaarnissaat. Siunnersuummi § 3-mi Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu pisussaaffilerneqarpoq toqqortanik tamakkununga katersinissamut, aaqqissuussinissamut, ataavartitsinissamut nalunaarsuinissamullu. Toqqortat taakku annermik pisortat sullissiveqarfiisa toqqorsiviineersuupput.

Sullissiveqarfinnut ajornakusoorsinnaammat nalilissallugu toqqortat suut tasaanersut toqqortat oqaluttuarisaanermut pingaaruteqartut imaluunniit pissutsit inatsiseqarnermut atasut ingerlatsinikkulluunniit innuttaasunut pisortanullu pingaarutillit uppersarnissaannut pingaarutillit, siunertamut naapertuuttuosorineqarpoq inatsisip atuuttup oqaasertaasa attatiinnarnissaat, taamaalillunilu toqqorsisussaataaneq atuuppoq atortunut paasissutissartallinnut tamanut. Tassuunakkut naatsorsuutigineqarpoq sullissiveqarfiit ataasiakkaat – maannatulli – nalilersortassagaat aalajangersagaq malillugu suut toqqorneqassanersut, taamaalillunilu atortut paasissutissartallit inatsisip siunertaanut naleqqiullugu erseqqissumik pingaaruteqanngitsut toqqortariaqanngitsut igiinnarneqarsinnaallutik. Sullissiveqarfiit taamatut naliliiniarnerminni Nunatta Katersugaasivianit Allagaateqarfianillu siunnersorneqarsinnaapput.

Atortut paasissutissartallit pisortat sullissiveqarfiisa sulinerisigut tamatumunngalu atatillugu pissarsiarineqarsimasut tassaaginnangillat pappialat qangaaniilli atorneqartut aammali nunat immallu assingi, titartakkat, pilersaarutit, assit, nuutsitat, filmit mikrofilmillu, oqaluttartut nuutaat, båndit nipitallit assiliartallillu. Atortut elektroniskiusut toqqorneqassapput. Taakkununga ilaassapput paasissutissat maskinamit atuarneqarsinnaasut tamarmik, atortut elektroniskiusut, taakkununga ilaatillugit allagartat putoortullit hulkortit, putoortullit takisuut hulstrimler, magnetbåndit, pladelagret, diskettit usb-t il.il. kiisalu atortut paasissutissallu taakkununga toqqaannartumik tunngassuteqartut, tassa soorlu aaqqissuussinerit nassuiarneqarnerat, atuinermut ilitsersuutit aammalu uppersarnisaatit nalunaarsuiffiillu allat. Paasissutissat qarasaasianut immiussinermi atorneqartut taakkunangalu pappialanngortitat, soorlu nalunaarutitut skemat, printlistit, immersugassat, COM-filmit atornissaat maskiinanik atortoqarfiusariaqanngitsut elektroniskimik paasissutissatut toqqortassatut naatsorsuunneqanngillat.

Toqqorterisussaataaneq aamma ilaapput allaffissornikkut atortut, soorlu kartotekit, atornik nalunaarsuiffiit, allakkanut nalunaarsuiffiit, allakkat ilinniutit assigisaallu.

Toqqorterisussaataaneq taamaalilluni suliat suliarineqarnerat pillugu inatsit naapertorlugu atortut paasissutissartallit ingerlatsiviit ataasiakkaat nalunaarsornissaannut toqqornissaannullu taamaallaat atuutinngilaq.

Nalunaarsuiffiit inuit pillugit paasissutissartallit toqqorneqarneranni nalunaarsuisarneq pillugu inatsisini aalajangersakkat qaqugukkulluunniit atuuttut isiginiarneqartassapput.

Maannamut ilitersuutaasumik tunaartarisassat uaniipput: ”Pisortat sullissiveqarfiisa toqqorsivii – Toqqortat ataavartinnissaannut, tunniunneqarnissaannut kasiilerneqarnissaannullu aalajangersakkat ilitersuutillu Kalaallit Nunaata Toqqorsivianit 1987-imi suliarineqartut aamma ”Kalaallit Nunaanni kommunini toqqortanik ataavartitsineq kassiilerinerlu” Nunatta Katersugaasivianit Allagaateqarfianillu 1991-imi saqqummersinneqartoq. Iltersuutaasumik tunaartarisassat pineqartut malittarisassanik ersarinnerusunik taarserneqassapput, Naalakkersuisut § 8 naapertorlugu pisinnaatitaanertik atorpassuk.

§ 6-imut

Imm. 1-imut

Aalajangersagaq inatsimmik atuuttumik ilaatigut nangitsineruvoq, taamaattorli erseqqissarneqarluni toqqortat toqqortaasivinni Nunatta Katersugaasivianit Allagaateqarfianillu akuerisaasuniinnissaat aamma aalajangersagaq toqqortanut elektroniskiusumik toqqorneqarsimasunut atuummat.

Pisortat sullissiveqarfiutaasa toqqortamik isumannaatsumik suliarineqarnissaat toqqortarineqarnissaallu isumagisassaraat. Tamanna atuuppoq toqqortanut elektroniskimik toqqorsivinnut toqqorneqarsimasunut. Toqqortat isumannaatsumik illersorneqarsinnaasumillu suliarineqarlutillu paarineqarnissaata nassataraa, toqqortat suliarineqarlutillu paarineqassammata toqqortat innarlerneqarnissamut sumulluunniit pitsaanerpaamik illersorneqarsinnaangorlugit isumagineqarnissaat, tamatumalu kingorna Nunatta Katersugaasivianut Allagaateqarfianullu tunniunneqarsinnaanissaat.

Suliarineqarnerisa paarineqarnerisalu Nunatta Katersugaasiata Allagaateqarfialalu toqqorseriaasissatut akuerisaani pinisaanut atatillugu, toqqortanullu elektroniskiunngitsunut tunngatillugu periutsip atuutereersup malittarisassanngortinneqarnera pineqarpoq. Tulliuttumi toqqortanut elektroniskiunngitsunut tunngatillugu taaguutigittinneqarput ”qanittumi toqqorsivik” aamma ”ungasissumi toqqorsivik”. Qanittumi toqqorsivik tassaavoq allaffimmi toqqorsivik, toqqortat suli allaffissornikkut sulinermi atorneqassatillugit toqqorsiviusartoq. Ungasissumi toqqorsivik tassaavoq ini toqqorsiviusoq, toqqortat allaffissornikkut sulinermi pisariaarunneranniit Nunatta Katersugaasivianut allagaateqarfianullu nassiunneqarnissaasa tungaannut toqqorneqartarfiat.

Suliaq naammassineqarsimasutut isigineqassaaq piffissaq suliap suliareqqinneqarsinnaaffia, allaffeqarfitsigut oqartussaasumut allamut naammagittaalliuutigineqarsinnaaffia eqqartuussivinnulluunniit suliakkiutigineqarsinnaaffia qaangiukkaangat.

Suliat naammassineqaraangata allaffimmi toqqorsivimmut inissinneqartassapput. Taamali pisoqannginnerani sulianut mappit salinneqassapput, tassa assilinerit, nuutsitat sinneri, atuakkat, puui plastikkiusut suliamullu attuumassuteqanngitsut allat peerneqassapput.

Eqqortumik saliineq inissarujussuarmik pilersitsisinnaavoq suliallu paasiuminarsisissallugit pilertortumik ujarlerfiusinnaasunngorlugit. Saliinermi aamma saviminiaqqat tasisartullu peerneqartassapput, taakkumi manngertorninermikkut nungujartornermikkullu toqqortanik ajoqusiisinnaammata. Aamma takukkit siunnersuummi § 13, imm. 1-imut oqaaseqaatit.

Toqqortat sumilluunniit ajoquserneqartussaajunnaarlugit toqqortarineqartassapput. Init toqqorsivittut atorneqartut panerluinnartuunissaat pingaartuuvoq, isugutak toqqortanut aserornarluiinnartuummat. Isugutaasinnaasoq qerinermilu qaartoortoqarsinnaanera pinngitsoorumallugu ini imermut ruujoreqanngitsoq toqqarneqartariaqarpoq. Ini susassaqqanngitsunit iserfigineqarsinnaajunnaarneqassaaq. Iermik ikuallannikkulluunniit ajoqusiisoqartillugu Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu piaartumik ilisimatinneqartariaqarpoq ikiuukkasuartussanik aanaveersaasussanillu piaarnerpaamik aallartitsisinnaaqullugu.

Imm. 2-mut

Aalajangersakkami aalajangerneqarpoq pisortat sullissiveqarfiutaasa toqqortaat akulerunneqassanngitsut, tassa imaappoq toqqorsivinni immikkoortuniitillugit. Tamatuminnga inatsisitigut aalajangiinikkut pisortat sullissiveqarfiisa assigiinngitsut toqqortaataasa akulerunneqannginnissaat qularnaarneqassaaq, aammalu pisortat sullissiveqarfii toqqortassaliorsimasut taakkuninngaluunniit aqqutissiuussisimasut suussusersineqarsinnaanissaat qularnaassallugu.

Paasissutissat pisortat sullissiveqarfiutaanni pinngortut tassungaluunniit nassiunneqarsimasut ataatsimoortiinnarneqassapput toqqortanit allanit immikkoortillugit. Pisortat sullissiveqarfiutaat toqqortanik pisortat sullissiveqarfiutaannit allaneersunik tamakkiisunik ilaannakuusunilluunniit tigummiagaruni taakku immikkut toqqortarissavai, pisortallu sullissiveqarfiutaata nammineq toqqortaataanut akulerunneqassanngillat. Tamannalu aamma atuuppoq sullissiveqarfik sullissiveqarfiit assigiit ataatsimuulersinneqarsimanerisigut pilersimappat, aammalu oqartussaqqarfik sullissiveqarfiup atortussaajunnaarsinneqartup suliassaqqarfiinik tigusinerminut atatillugu taassuma toqqortaataanik tigusaqarpat. Tamanna aamma atuuppoq pisortat sullissiveqarfiini akisussaaffiit nuunneqarsimappata, tamanna pillugu takuuk siunnersuummi § 7.

§ 7-imut

Aalajangersagaq nutaajuvoq akisussaaffiullu pisortat sullissiveqarfiutaannit sullissiveqarfiutaannut allamut nuunneqarneranut tunngasuulluni, taamaattumillu § 6, imm. 2-mut attuumassuteqarluni, imaappoq suliart akulerunneqannginnissaannik tunngavik tassaniittoq assigalugu; tassa pisortat sullissiveqarfiutaasa assigiinngitsut toqqortaataasa akulerunneqarnissaat pinngitsoorniarlugu aammalu kikkut toqqorsisuunersut toqqorsinermulluunniit aqqutaanersut paasisinnaajumallugu. Aamma aalajangersakkakkut qularnaarniarneqarpoq pisortat sullissiveqarfiutaata isumannaatsumik sularinnittarnissaminik

toqqortarinninnissaminillu piunasaqaammik qaqugukkulluunniit isumannaarinissaa, akisussaaffeqarfik sullissiveqarfimmut allamut siusinnerusukkut atasimagaluarpalluunniit apeqqutaatinnagu.

Imm. 1-imut

Aalajangersakkakut qulakkeerniarneqarpoq suliat inaarneqanngitsut sulianit naammassineqareersunit immikkoortilluinnarneqarnissaat. Suliat naammassineqareersut, suliassaqrarfiup sullissiveqarfimmiit sullissiveqarfimmut allamut nuunneqarnerani pisortat sullissiveqarfianni pineqartumi nassaarineqarsinnaasussaapput.

Pisortat sullissiveqarfiutaannit sullissiveqarfimmut il.il. allamut Inatsisartut inatsisaanni matumani, tak. § 1, imaaliallaannaq pineqartunut ilaanngitsumut nuussisoqartillugu, aalajangersagaq aatsaat atuutissaaq sullissiveqarfik il.il. tiguisuusoq inatsisip atuuffianut § 1, imm. 2-imi aalajangersagaq malillugu ilanngunneqarsimappat. Pisuni allani toqqortat sullissiveqarfimmut suliassaqrarfimmik tiguisumut nuunneqarsinnaanngillat.

Imm. 2-mut

Suliat inaarneqarsimasut tamarmik sullissiveqarfimmi nuussisumiiginnartussaapput, suliammi piffissaq suliarineqarfisaaq eqqarsaatigalugu qularnaatsumik nassaarineqarsinnaasariaqarmata. Pisut aalajangersakkami oqaaseqatigiit aappaasa atorineqarsinnaaffiisut takorloorneqartut soorlu tassaassapput pisortat sullissiveqarfiutaat tiguisuusoq, suliassaqrarfimmi tiguneqartumi suliassat nalinginnaasut aalajangersimasulluunniit isumagiunmallugit toqqortanik taamaattunik pisariaqartitsippat. Sullissiveqarfik il.il. tiguisuusoq Inatsisartut inatsisaanni pineqartunut ilaanngippat aalajangersagaq atorineqarsinnaanngilaq.

Imm. 3-mut

Aalajangersagaq pisortat sullissiveqarfiutaasa, suliassaqrarfiit nuunneqarnerisigut sullissiveqarfiit allat toqqortaannik tiggumisaqalersimaneranni suliat akulerunneqartussaanninnerannik tunngaviup aammattaaq atuunneranik erseqqissaaneruvoq.

§ 8-mut

Aalajangersagaq piginnaatitsisuusoq inatsimmit atuuttumit nangingneqarpoq, sulili atorineqarsimanngilaq.

Toqqortat paaqqutarineqarnissaannut tunngatillugu init toqqorsiviit iserfigineqarsinnaassusiat, susassaqqanngitsut eqqarsaatigalugit sillimanissakkut najoqqutassiat, tillinniarfigitinnerit, ikuallattoornerit imermillu ajutoornerit kingunerisaannik aserukkat, inini pissutsit aammalu illup iluata silaannaa, tassunga ilanngullugit kiassusia silaannaatalu isugutassusia pillugit maleruagassiortoqarsinnaavoq. Piunasaqaatit aalajangiunneqartut aamma soorunami toqqortanut Nunatta Katersugaasivianut Allagaateqarfianullu tunniussanut atuutissapput.

Toqqortat suliarineqartarnerat eqqarsaatigalugu suliassat aqqissuunneqarnerat, suliat salinneqartarnerat kiisalu atortut pillugit maleruagassanik aalajangersaasoqarsinnaassaaq.

Aalajangersakkami oqaaseqatigiit aappaasa kingunerissavaat maleruagassat kommunit ingerlatsinerannut atuuttussat aalajangiutivinneqalinnginneranni Kalaallit Nunaanni Kommunit Kattuffiannut, KANUKOKA-mut isumaqatigiinniutigineqartussaannerat. Maleruagassat pisortat sullissiveqarfiutaanni allani maleruagassanik atuuttunik aallaaveqartariaqarput.

§ 9-mut

Aalajangersagaq allanngortinneqarani inatsimmit atuuttumit ingerlateqqinneqarpoq.

Imm. 1-imut

Aalajangersakkami erseqqissarneqarpoq pisortat sullissiveqarfiutaasa toqqortaataat pisortanit pigineqaannartussaasut. Toqqortat allanut tunniunneqassanngillat, taamaattoq tak. siunnersuummi § 7, imm. 1 aamma § 12, imm. 3.

Aalajangersagaq toqqortanut inuttaqanngitsutut taaneqarsinnaasunut taamatullu aamma toqqortanut maanna siusinnerusukkullu oqartussaasuusimasuneersunut, soorlu niuertorutsineersunut atuuppoq. Eqqartuussivitsigoorlugu pissarsisinnaaneq pillugu aalajangersagaliornermi eqqarsaatigineqarput tatiginnilluni pissarsisimaneq pillugu inatsisini maleruagassat periaaserineqartorlu.

Imm. 2-mut

Aalajangersagaq inatsisip siunertaanut attuumassuteqarpoq. Pisortat suliaanneersut pineqarput, imaappoq atortut oqartussaasumut sullissiveqarfimmulluunniit aalajangersimasumut tunngatillugit pilersitaammata pissarsiaammataluunniit, taamaammallu toqqortat allanut tunniunneqarsinnaanngillat.

Toqqortanik pigisalik tatiginnilluni taakkuninnga pissarsisimagaluarpalluunniit toqqortat ajunngitsorsiassaqartitsinertaqanngitsumik Nunatta Katersugaasivianut Allagaateqarfianullu tunniunneqassapput. Akerlianilli allagaatinik siusinnerusukkut pigisaqarsimasut, pigisanik nalunaarutiginnittarnermut tunngatillugu inatsisitigut maleruagassat tunngaviusumillu inatsisitigut najoqqutarineqartartut tunngavigalugit piumasaqarfigineqarsinnaapput.

Aalajangersakkap oqaasertalernerani naatsorsuutaavoq, pisortat sullissiveqarfiisa toqqortaataat inatsisit malinneqarpata inuinnarnit pigineqarsinnaanngitsut, tassami inatsimmi § 9, imm. 1 naapertorlugu tunniunneqarsinnaanngimmata. Aalajangersagaq una inatsisinik minnerpaamik 1982-imiit atuuttunit ingerlatitseqqiineruvoq.

Kisianni imaassinnaavoq pisoqaanerusunik toqqortaartoq inuinnarnit pigineqalersimasunik, tigumminittullu nammineq pigineragaanik. Namminerisamik piginnittuuneq qaqutigootumik uppersarsineqarsinnaapput, Naalackersuisut toqqortanik arsaarinnissinnaapput, tamatumani inatsisit atuuttut naapertorlugit. Taamaattoqassappat aalajangersakkakut siumoortumik oqariartuutigineqarpoq inuiaqatigiit arsaarinnittoqarsinnaanera naatsorsuutigereeraat.

§ 10-mut

Aalajangersagaq inatsimmi atuuttumi § 11-mut, tassa Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu nalunaarsuiffeqarnermut toqqorsiveqarnermullu pilersaarutit suliarineqarnissaannut najoqqutassanik ilitersuutaasunik aalajangersaasusnaaneranut sanilliullugu allanngortinneqarpoq. Nalunaarsuiffeqarnermut toqqorsiveqarnermullu pilersaarutit pitsaasuunissaat qulakkeerumallugu naleqquttuusorineqarpoq, taakku taamaaliornissamut maleruagqusat pituttuisut malillugit suliarineqartassasut.

Naalackersuisut aalajangersakkamik piginnaatitsissutaasunik atuinerminni maleruagassat Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu tamatuminnga inassuteqarneratigut aalajangersassavaat. Aalajangersakkami oqaaseqatigiit aappaasa kingunerissavaat maleruagassat kommunit ingerlatsinerannut atuuttussat aalajangiutivinneqalinnginneranni Kalaallit Nunaanni Kommunit Kattuffiannut, KANUKOKA-mut isumaqatigiinniutigineqartussaanerat. Maleruagassat pisortat sullissiveqarfiutaanni allani maleruagassanik atuuttunik aallaaveqartariaqarput.

Nalunaarsueriaatsit qulequttanut agguataarsimasariaqarput, piffissallu nalunaarsuinermik suliaqarfiusut aalajangersimasuusariaqarlutik, soorlu ukiut tallimakkuutaarlugit qulikkuutaarlugilluuniit, taamaaliortoqanngippammi toqqorsivinni atortussaajunnaarsitsisarneq isumannaatsoq pitsaasorlu ingerlanneqarsinnaanngimmat. Elektroniskimik nalunaarsuisarnermi amerliartortitsineq piffissanullu agguasarneq maleruagassiat qangatut nalunaarsuisarnermisut atuuttut atuuttariaqarput. Toqqorsiveqqortussuserli eqqarsaatigalugu piffissat nalunaarsuiffiusartut sivikinnerusut atornerqartariaqarsinnaapput. Tamatuma nalunaarutikkut maleruagassiuunneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Maleruagassat ilitersuutaasut ullumikkut ukunani nassaassaapput "Pisortat sullissiveqarfiutaasa toqqorsivii - Toqqortanik toqqortarinninneq, tunniussineq atorunnaarsitsinerlu pillugit aalajangersakkat ilitersuutillu" Kalaallit Nunaata Toqqorsiviata 1987-imi saqqummersitaani aamma "Nunatsinni kommunini toqqortanik toqqortarinninneq atorunnaarsitsisarnerlu pillugit aalajangersakkat" Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu 1991-imi saqqummersitaani.

§ 11-mut

Imm. 1

Aalajangersagaq inatsimmi atuuttumi § 13-imut sanilliullugu allanngortinneqarpoq.

Isumalluutit pissutigiiannarlugit maanna ersereerpoq pisortat sullissiveqarfiutaasa toqqortaataasa ilaminiinnanngui pigiinnarneqarsinnaasut. Inuiaqatigiinni paasissutissiiffiusartuni nutaaliaasuni paasissutissarpasuit pilersinneqartartut sullissiveqarfinni pappiaqqat paasissutissallu ingerlaarnerisa pitsaasumik aaqqissuunnerisigut, aammalu paasissutissat pigiinnarnissaat pisariaqanngitsut aaqqissuussaasumik atortussaajunnaarsinneqartarnerisigut, soorlu nuutsitat pisariaqanngitsut, suliat assigiiartut, paasissutissat nalinginnarmik suleriaatsinut tunngasut paasissutissiiniutaannaalluunniit il.il. peertarnerisigut atorineqarsinnaasunngorlugit paasiuminartunngorlugillu ilusilersorneqartariaqarput.

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu toqqortat paariinnarnissaat pisariaqanngitsut atortussaajunnaarsinneqarnissaat pillugit ilitsersuutaasunik inatsit atuuttoq naapertorlugi najoqqutassiaqarpoq. Maleruagassat ilitsersuutaasut ullumikkut ukunani nassaassaapput "Pisortat sullissiveqarfiutaasa toqqorsivii - Toqqortanik toqqortarinninneq, tunniussineq atorunnaarsitsinerlu pillugit aalajangersakkat ilitsersuutillu" Kalaallit Nunaata Toqqorsiviata 1987-imi saqqummersitaani aamma "Nunatsinni kommunini toqqortanik toqqortarinninneq atorunnaarsitsisarnerlu pillugit aalajangersakkat" Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu 1991-imi saqqummersitaani.

Najoqqutassiat ilitsersuutaasut soorunami pituttuisuunngillat. Atortussaajunnaarsitsisarneq pillugu maleruagassat Naalakkersuisunit, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu tamatuminnga inassuteqarneratigut aalajangersagaanissaannik naleqquttuosorinninneq ilaatigut Ombudsmandip tamatuminnga kaammattuineranik tunngaveqarpoq. Inatsisip siunertaasa ilagaat, toqqortat pigiinnartariaqanngitsut oqartussaasut Inatsisartut inatsisaanni matumani ilaatinneqartut suleqatigalugit atortussaajunnaarsinneqarsinnaanissaat. Allagaatit atortussaajunnaarsinneqartut soorunami pissarsiareqqinneqarsinnaajunnaangimmata atortussaajunnaarsitsinerit qaqugukkut qanorlu pinissaat pillugit maleruagassat erseqqissuusariaqarput. Aamma allagaatit qaqugukkut pigiinnarneqartussaangitsutut nalilerneqarnissaat pillugu missingersuut suusanersoq aalajangersarneqassaaq.

Kiisalu erseqqissassallugu naleqquttuosorineqarpoq Naalakkersuisut maleruagassanik erseqqinnerusunik, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu tamatuminnga inassuteqarneratigut aalajangersaanissamat piginnaatitaanerat toqqortanut pigiinnarneqartussaangitsunut atuummat. Taamaammat atortussaajunnarsitsinissaq pillugu malittarisassaliornermi aammattaaq erseqqissarneqassaaq, suliat suli suliarineqartut qanorluunniit pisoqaralarpat atortussaajunnarsinneqassanngitsut.

Suliap suliareqqinneqarsinnaanera, allaffeqarfitsigut oqartussaasumut allamut naammagittaalliorsinnaaneq, ombudsmandimut naammagittaalliorsinnaaneq eqqartuussivinnulluunniit suliakkiussisinnaaneq pillugu nalornissuteqartoqarnerini tamani atortussaajunnaarsitsisoqassanngilaq, suliap suliareqqinnissaa naammagittaalliuutigineqarneraluunniit imaluunniit eqqartuussineq naammassivitsinnagu.

Aammattaaq toqqortanik atortussaajunnaarsitsisarneq pillugu maleruagassat immikkut ittut inatsisini allani aalajangersarneqarsinnaapput. Maleruagassat taamaattut soorlu Pisortani oqartussat nalunaarsuiffii pillugit inatsimmi nr. 294, 8. juni 1978-imeersumi § 9, imm. 3-mi allassimapput. Taamaattumik paasisutissanik atortussaajunnaarsitsisarneq pillugu aalajangersakkat immikkut ittut nalunaarsuiffinni ataasiakkaani maleruagassani aalajangersarneqassapput, tak. Pisortani oqartussat nalunaarsuiffii pillugit inatsimmi nr. 294, 8. juni 1978-imeersumi § 6, imm. 2.

Imm. 2

Toqqortat atortussaajunnaarsitassatut aalajangikkat aserorterneqassapput. Nunatta Katersugaasivianut Allagaateqarfianullu imaluunniit allanut tunniunneqarsinnaanngillat. Aserorterneq maskiinamik sequtserinikkut, ikuallaanikkut assigisaanilluunniit isumannaatsumik pisinnaavoq. Toqqortanik aserorterneq nakkutigineqartumik piuartariaqarpoq. Pisortat sullissiveqarfiutaasa toqqortat kikkunnit susassaqqanngitsunit pissarsiarineqarsinnaajunnaarlugit aserorterneqarnissaasa isumagineqarnissaat pisussaaffigaat.

Kapitali 4

§ 12-imut

Imm. 1-imut

Aalajangersagaq inatsimmik atuuttumik ilaatigut nangitsineruvoq, imaraalu Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu toqqortanik tigusisussaataitanera, taamatullu aamma pisortat sullissiveqarfiutaasa toqqortanik tunniussisussaataitanerat.

Toqqortanik ukiunik 15-inik pisoqaassusilinnik pisoqaanerusunilluunniit tigusinissaminut Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu pisussaaffeqarpoq, toqqortat pisortani allaffissornikkut oqartussaqqarfimmut tunniussisumut pingaaruteqarunnaaraangata atorunnaarsitsinissamullu killiliussaasinnaasut qaangiukkaangata.

Toqqortanik tunniussineq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu immikkut isumaqatigiissuteqarfialugu piffissami siusinnerusumi pisinnaavoq, aatsaallu pisinnaalluni toqqortat allaffissornikkut oqartussaqqarfimmut tunniussisumut pingaaruteqarunnaaraangata atorunnaarsitsinissamullu killiliussaasinnaasut qaangiukkaangata.

Aamma nutaartaavoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu immikkut isumaqatigiissuteqarfialugu piffissami kingusinnerusumi tunniussisinnaaneq. Periarfissaq taanna naleqquttuutillugu ilanngunneqarpoq, Nunattami Katersugaasivia Allagaateqarfialu misilittagaareersut naapertorlugit aamma toqqortassanik amerlasuunik tigusissalluni inissaqartitsiniarnikkut amigaateqartarmat. Taamatut isumaqatigiissusiornermut atatillugu kinguartitsinissamut piumasaqaatit aalajangersarneqarsinnaassapput.

Pisoqaassusissaannut piumasaqaatit toqqortat ataatsimoortut ukiumi naaffianni naatsorsorlugit aallartinneqartarput. Toqqortat ataatsimoortut tassaapput pissutsimikkut ataatsimoortut, soorlu protokolit, allakkiat suliamut tunngasut, mikrofilmit, magnetbåndi imaluunniit suut ataatsimoortut toqqorterinermi ilanngunneqarsimasut. Assigiinngitsut pissutaallutik, assersuutigalugu nalunaarsuisarnerup akuttussusia, imaassinnaavoq ukiut 15-it sinnerlugit qaangiutereersut aatsaat tunniussisoqartoq.

Allatut isumaqatigiissuteqartoqarsimangippat Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu assigiinngitsut pissutigalugit piumasarinnaavaa tunniussinermi suliat, protokolit il.il. ataqatigiissut tunniunneqassasut, annikitsukkuutaarlugimmi tunniussisarnerit tamatigut tulluanngivissumik aaqqissuinermik nassataqartarmata. Naalakkersuisut atortussaajunnaarsitsineq pillugu maleruagassanik erseqqinnerusunik aalajangersaasinnaanerminnut piginnaatitsissummik atuitserlugit innersuussutigineqarput najoqqutassat ilitsersuutaasut "Pisortat sullissiveqarfiutaasa toqqorsivii - Toqqortanik toqqortarinneq, tunniussineq atorunnaarsitsinerlu pillugit aalajangersakkat ilitsersuutillu" Kalaallit Nunaata Toqqorsiviata 1987-imi saqqummersitai, tassani immikkoortoq 4-imi inassutigineqarpoq sullissiveqarfiup toqqortai tunniunneqartussaataitaasut tamarmik ukioq killiliussaq aalajangersimasoq tikillugu tunniussinermi ilanngunneqassasut.

Toqqortat suli atorneqartut tunniunneqassanngillat. Tassa imaappoq suliat naammassineqarsimangitsut tunniunneqarsinnaanngillat. Tunniussisussaataitanermi aamma pineqanngillat toqqortat pisortat sullissiveqarfiutaata ilisimatuussutsikkut katersaatai.

Tunniussinissamut killiliussat immikkut ittut inatsisini allani aalajangersarneqarsinnaapput.

Imm. 2-mut

Aalajangersakkap kinguneraa Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu saniatigut allamut tunniussisoqassanngitsoq, tunniussigallartoqarsinnaanngitsorluunniit. Taamaammat soorlu kommuninut immikkut toqqorsiviliorloqarsinnaanngilaq kommunit ingerlatsiviisa toqqortanut, ingerlatsiviup atorunnaagaanut toqqortariniffigisinnaasaannik. Taamaattorli oqartussa qarfiit sullissiveqarfiilluunniit ataasiakkaat toqqorsivinnik pilersitsisinnaapput, suliat oqartussa qarfiup suliaanut pingaaruteqarunnaartut tunniunneqarnissaasa tungaanut toqqorsivissanik, aamma takukkit siunnersuummi § 6, imm. 1-imut oqaaseqaatit. Toqqorsiviliornermi innuttaasut, suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsit aamma

paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit naapertorlugit paasitinneqarsinnaanermut periarfissaasa ajornarnerulinnginnissaat eqqarsaatigineqassaaq.

Imm. 3-mut

Aalajangersagaq Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu taamaallaat toqqortanik ukiunit 15-init pisoqaanerusunik tigusinissaminik pisussaaffeqarneranik atuutsitsinnginnissamut tunngavoq, tak. siunnersuummi imm. 1.

Pisortat sullissiveqarfiutaat suliassaqarfimmik sullissiveqarfimmit allamit atorunnaartumit tigusippat, taamalu toqqortaataanik tigusippat, toqqortat taakku pisortat sullissiveqarfiutaata nammineq toqqortaataanit immikkoortinneqassapput, tak. siunnersuummi § 6, imm. 2. Toqqortat tiguneqarsinnaasutuat tassaapput suliat naammassineqarsimanngitsut aammalu suliat sullissiveqarfimmut suliassaqarfimmik tigusisuusumut allaffissornikkut pingaaruteqarsinnaasut. Pisortat sullissiveqarfiutaasa pioreersut akornanni akisussaaffeqarfiit allanngornerat pillugu aamma takukkit siunnersuummi § 7-imut oqaaseqaatit.

§ 13-imut

Imm. 1-imut

Sulianik saliineq paasineqassaaq suliat ataasiakkaat misissorneqarnerattut, taamaaliormi nuutat, paasissutissat amerlasuunngukkat sinneri, atuakkat, ungalut plastikkut allallu suliamut attuumassuteqanngitsut peerneqassasut. Aamma savimerngit kakkersaatit tasisuasullu peerneqassapput manngertorninermikkut nungujartormikkullu toqqortanik ajoqusiisinnaammata. Siunnersuummi § 11, imm. 2-mut oqaaseqaatini allassimareerpoq toqqortat atorunnaarsitassanngorsimasat tunniunneqarsinnaanngitsut.

§ 13 toqqortanut pisortat sullissiveqarfiutaata sullissiveqarfinnit atortussaajunnaarsinneqarsimasunit tigusimasaanut atuutinngilaq, tak. siunnersuummi § 12, imm. 3. Taamaattut tigusinermi pissusiattut tunniunneqarsinnaapput.

Imm. 2-mut

Aalajangersagaq inatsimmut atuuttumut, tassa Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu toqqortanik tunniussisarneq pillugu erseqqinnerusunik maleruagassiorsinnaaneranut sanilliullugu allanngortinneqarpoq, tassami aalajangersagaq piginnaatitsissutaasoq Naalakkersuisunut nuunneqarmat, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu tamatuminnga inassuteqarneratigut, matumani ilanngullugu toqqortanik elektroniskiusumik tunniussineq.

Naalakkersuisut aalajangersakkamik piginnaatitsissummik atuitserlugit innersuussutigineqarput najoqqutassat ilitersuutaasut "Pisortat sullissiveqarfiutaasa toqqorsivii - Toqqortanik toqqortarinnineq, tunniussineq atorunnaarsitsinerlu pillugit aalajangersakkat ilitersuutillu" Kalaallit Nunaata Toqqorsiviata 1987-imi saqqumersitai.

Taakku ilaatigut immikkoortumi 2-mi imaraat toqqortanut illerfiusat, allattuiffiit, nalunaaqutsersuutaasa inissinneqarfissaat aammalu nipinnequtip atorneqarnissaa pillugit piunasaqaatinut aalajangersakkat aammalu immikkoortoq 3-mi imaralugit aaqquissuussinissaq tunniussinermilu qulequtsersuinissaq pillugit aalajangersakkat.

Imm. 3-mut

Tunniussinermi angallassinermut aningaasartuutit saniatigut aningaasartuutit tassaapput toqqortanut illerfiusanik allanillu poortuinnermut nalunaaqutsersuinermullu atugassanik pisinerit. Oqartussaqaarfiup tunniussisuusup sulianik saliususaatitaanini ingerlaavartumillu atorunnaarsitsisartaatitaanini naammassisimangippagit Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu pissutsit aaqinneqarnissaasa tungaanut toqqortanik tigusiumanninnissaminut taarsiullugu taakkuninnga suliaqarnissamut naleqquttumik akileeqqusisinnaavoq.

Toqqortat tunniunneqareerneranni aningaasartuutit Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu isumagissavai. Tamanna Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu siunnersuummi § 12-imi aalajangersakkat naapertorlugit toqqortanik tiguisussaataitanerata toqqortarinnittussaataitaneratalu malitsigaa.

§ 14-imut

Sullissiveqarfiup toqqortat nammineq tunniussani kisiisa sulinnermut atugassatut attartorsinnaassagai naatsorsuutaavoq. Attartorsinnaanermut periarfissaq aammattaq atuinnermut malittarisassanut nalinginnaasunut tapiutitut isigineqassaaq.

Suliat sulinnermut atugassatut attartortariaqalersinnaapput assersuutigalugu suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit aamma paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit naapertorlugit paasitinneqarnissamik qinnuteqaammik suliaqarnissami. Taama pisoqarsinnaavoq toqqortat kap. 5-imi aalajangersakkat naapertorlugit suli tamanit takuneqarsinnaanngunneranni.

Pissarsiarineqarsinnaanerannut piffissarititaasut qaangiutereerneranni paasitinneqarnissamik qinnuteqartoqarnissaa ilimanaateqanngilaq, tassami toqqorsiveqarneq pillugu inatsimmi maleruagassat naapertorlugit toqqortanik atuinnissamut periarfissat suliamik paasitinneqarnissaminngarnit tunngaviatigut pissarsiaqarfiunerusinnaammata, tak. kapitali 5-imut oqaaseqaatit.

Kapitali 5

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit aamma paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit naapertorlugit paasitinneqarsinnaanermik apeqquut toqqortat Nunatta Katersugaasivianut

Allagaateqarfianullu tunniunneqarsimanerannit sunnerneqarnaviangilaq, tak. siunnersuummi § 14-imut oqaaseqaatit. Tassa imaappoq toqqortanik atuineq pillugu inatsisini aalajangersakkat paasitinneqarsinnaaneq pillugu maleruagassanit pingaernerunngillat, piffissaq toqqortat allagaateqarfeqarneq pillugu inatsisit naapertorlugit kikkunnilluunniit pissarsiarineqarsinnaalerfissaat tikillugu.

Allagaateqarfeqarneq pillugu inatsit naapertorlugu toqqortat kikkunnilluunniit takuneqarsinnaalerniariartut toqqortat atorneqarsinnaanerannut periarfissat paasitinneqarsinnaatitaanermit annertunerussapput. Inatsisartut inatsisaat manna naapertorlugu toqqortanik atuinissamik qinnuteqartup, paasitinneqarnissamik qinnuteqaammisuulli allagaatit sulialluunniit paasisaqarfigiomasap suunerannik taasaqarnissaa piunasaqaataanngilaq. Assersuutigalugu oqaluttuarisaanermik misissuinermi nalinginnaasumik aallaavigineqassammat sammisamut paasisaqarfigerusunneqartumut tunngasortalinnik toqqortaateqartoqarnerata paasiniarnissaa.

Toqqortat atorneqarsinnaanerannut toqqortat qanoq pisoqaatigilersimanerat apeqqutaavoq, tak. siunnersuummi §§-it 15-imiit 16-imut. Aalajangersakkatigut tamakkunuuna kikkulluunniit pissarsisinnaanerannik killiliisutigut siunertarineqarpoq paasissutissat inunnu ataaasiakkaanut tunngasut kiisalu oqartussat soqutigisaat isumannaassallugit. Tamatumunnga atatillugu inuit ataaasiakkaat paasissutissanik inniminartunik, ajoqutaasinnaasunillu namminerminnut tunngasunik sivisuumik illersuisinnaatitaasutut isigineqarput.

Pissarsiarineqarsinnaalerfissaannut killiuliussaq nalinginnaasoq tassaavoq ukiut 25-it, tak. siunnersuummi § 15. Tamatumunnga immikkut iliuseqarsinnaanerit §§-ini 16-imiit 18-imut taaneqarput. Inatsisit allat tunngavigalugit allatut aamma iliuseqartoqarsinnaavoq. Toqqortanik pissarsiniartoqarnerani Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu toqqortat pissarsiarineqartinnagit paaseqqaartariaqarpaa toqqortat pineqartut tamanit pissarsiarineqarsinnaatitaanersut. Erseqqissarneqassaaq toqqortat tamanit pissarsiarineqarsinnaasut kikkunnilluunniit pissarsiarineqarsinnaammata. Tassa imaappoq toqqortanik pissarsiniartut immikkut piunasaqaateqarfigineqarsinnaanngillat.

§ 15-imut

Aalajangersakkami aalajangerneqarpoq pissarsiarineqarsinnaalerfissaat ukiunut 25-inut killilerneqartoq. Tassa nalinginnaasumik tunniunneqarneriniit ukiut qulit ingerlaqqaassapput toqqortat tamanit pissarsiarineqarsinnaalernissaasa tungaanut. Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu mianerisariaqarpaa toqqorsivinni tamanit tikinneqarsinnaasuni toqqortat tamanit pissarsiarineqarsinnaasut pissarsiarineqarsinnaanngitsullu immikkoortinneqarnissaat.

Siunnersuummi § 16-imi aalajangersagaq apeqqutaatinnagu ukiunik 25-inik maleruagassaq atuutissaaq paasissutissanut inunnu tunngasunut, paasissutissat taakku ajoqutaasussaannngikkaangata tassaannaallutilli isertuussassat nalinginnaasut, soorlu inuttut

inissisimanermut tunngasut. Ukiut 25-it sinnerlugit illersortariaqarnissaannik tunngavissarissaartumik pisariaqartitsisoriaqariataassagaluarpas § 17, imm. 1-imik tunngaveqarluni pissarsiarineqarsinnaalernissaat pillugu immikkut ittumik isumaqatigiissuteqartoqarsinnaavoq, tamatumunnga oqaaseqaatit takukkit.

Pissarsiarineqarsinnaalernissaannut killiliussaq qaangiuppat toqqortat kikkunnilluunniit pissarsiarineqarsinnaalissapput.

§ 16-imut

Aalajangersakkakut paasissutissat inummut namminerluinnarmut tunngassuteqartut ajoqutaasinnaasut illersorneqarput. Tassaapput peqqissutsimut, inuttut aningaasaqarnikkullu ajornartorsiutit annertuut kiisalu nuannaarniutinik atornerluinerit. Akerlianik ukiunik 80-inik killiliussaq paasissutissanut ajoqutaasussaangitsunut nalinginnaasumik isertuussassanut, soorlu inuttut inissisimanermut tunngasunut atuuttariaqanngilaq. Ukiut 80-it sinnerlugit illersuisoqarnissaannik tunngavilersorluakkamik pisariaqartitsisoqariataassagaluarpas pissarsiarineqarsinnaanerannut killiliussat immikkut ittut § 17, imm. 1 tunngavigalugu isumaqatigiissutigineqarsinnaapput, tamatumunnga oqaaseqaatit takukkit.

Toqqortat ukiunik 80-inik killiliussamut ilaasut assersuutitut taaneqarsinnaasut tassaapput suliat sulisoqarnermut tunngasut, inunnik isumaginninnikkut sullitat, qitornavissartaarniarneq pillugu suliat, atuarfiit tarnikkut ilisimasalittaasa nalunaarusiaat kiisalu nammineerluni nalunaarsukkat aammalu akileraartarnermut tunngasut. Ukiunik 80-inik killeqartitsinerup atornerqarnissaa pissutsit ataasiakkaat aallaavigalugit Nunatta Katersugaasiviat Allagaateqarfiala aalajangiivigissavaa, pisariaqassappat pisortat sullissiveqarfiat toqqortalik isumasioqatigalugu.

§ 17-imut

Imm. 1-imut

§ 17-ip nassuiarneqarnerani pingaartilluinnarneqassaaq pissarsiarineqarsinnaassusiannut killiliussannik siunnersuummi §§-ini 15-imiit 16-imut allassimasunik sivitsuinnissaq taamaallaat pisinnaammat aalajangersakkami taaneqartut soqutigisaasa immikkut eqqarsaatigisariaqartut illersorneqarnissaat pisariaqarpat. Soqutigisat taakku taamaaqatigaat allagaatit, suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsit aamma paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit naapertorlugit paasitinneqarsinnaanermi illersugaasut. Tassani naatsorsuutigineqarpoq toqqortanik pissarsisinnaanermut tunngatillugu illersuisariaqarnerit § 17-imi taaneqartut suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsit aamma paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit naapertorlugit paasitinneqarsinnaaneq pillugu apeqquummit pingaarnersannngitsut, tamannalu toqqortat tamanit takuneqarsinnaalernissaasa tungaanut piffissap sivilissusianik - tassa ukiunik 25-nik ukiunillu 80-inik pissuteqarpoq. Takuneqarsinnaalernissaannut killiliussamik

siunnersuummi § 16-imiittumik sivitsuisinnaanerup qaqtigorluinnaqqissaaq pisarsinnaanissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Inuit ataasiakkaat pisortallu soqtigisaasa annertuumik eqqarsaatigisariaqarnerat pissarsiarineqarsinnaalernissaannut killiliussamik sivitsuinermit pissutaasinnaasoq soorlu tassaasinnaavoq naalagaaffiup isumannaatsuunissaa illersorneqarnissaalu, naalagaaffiup nunanut allanut politikikkut aammalu nunani allani aningaasaqarnikkut soqtigisaat, pisortat inuillu aningaasaqarnikkut soqtigisaat, tassunga ilanngullugit atortorissaarutigut periutsitigullu aqqissuussinerit pillugit paasissutissat illersorneqarnissaat, pisortat nakkutilliinerat, pilersaarusiornermit malittarisassaqaqtitsinermullu tunngasut kiisalu akileraartarnikkut akitsuusiisarnikkullu inatsisit naapertorlugit iliuitsit aammalu allaffigisaqattaannerit eqqartuussivinni atugassat imaluunniit eqqartuussisoqarnissaanik aalajangerniarnermi eqqarsaatersuutit.

Inuit ataasiakkaat toqqortaataannik tunniussaqaqtut pissarsiarineqarsinnaanerit pillugu qanorluunniit killiisinnaapput, allaallu pissarsiarineqarsinnaanngilluinnarnissaannik aalajangiisinnaallutik, tak. siunnersuummi § 25, imm. 2.

Imm. 2-mut

Aalajangersagaq aalajangersarneqarpoq pisortat sullissiveqarfiutaata toqqortaminik piffissami sivisunerusumi pissarsisoqarsinnaajunnaarsillugu isumaqatigiissuteqarnissaa pinngitsoorniarlugu, taamaaliornikkullu pisortat toqqortaataasa sapinngisamik ammanerpaajunissaannik naatsorsuutigineqartoq eqqortikkumallugu.

§ 18-imut

Aalajangersagaq tunngaviit nalinginnaasut sunik malitseqarnerannik erseqqissaaneruvoq, tassa imaappoq naalagaaffimmi oqartussaasunut qanorpiaq isumaqatigiissuteqartoqarnersoq.

Toqqortat Naalakkersuisut naalagaaffimmilu oqartussat, naalagaaffimmi oqartussat Kalaallit Nunaanni sullissiveqarfiisa toqqortaasa Nunatta Katersugaasiviani Allagaateqarfianilu toqqortarineqarnissaat pillugu maanna isumaqatigiissutaat naapertorlugu Nunatta Katersugaasiviani Allagaateqarfianilu toqqortaatigineqartut tamanit pissarsiarineqarsinnaanngillat.

§ 19-imut

Pissarsiarineqarsinnaalernissaannut killiliussaqaq toqqortat ataatsimoortut ukiumi naaffianniit naatsorsorneqassaaq. Tassa imaappoq, soorlu suliat 2014-imi naammassisut siunnersuummi § 15-imi pineqartunut ilaagunik ukioq 2029-mi pissarsiarineqarsinnaalissapput, 2014-ip qanoq ilineratigut naammassineqarsimanersut apeqqutaatinnagu.

§ 20-mut

Imm. 1-imut

Ilisimatusarnermut atugassatut oqarnermi sammisanut tamanut oqaluttuarisaanermi paasissutissanik tunngaveqarfiusartunut atugassatut siunertarineqarpoq. Akerlianilli pissarsiarineqarsinnaalernissaannut killiliussani immikkut akuersissuteqartoqassappat piumasarineqarpoq ilisimatusarneq paasiniaanerluunniit ilisimatuussutsimik tunngaveqassasoq. Toqqorsivinnik atuisarnerup ilarujussua tusagassiortut sulinerannut inuilluunniit ataasiakkaat eqqarleriinnik najukkaminnulluunniit ilisimatusarnerannut tunngassuteqartarpoq. Taama "ilisimatusarnermut" atatillugu pissarsiarineqarsinnaalernissaannut killiliussat immikkut akuersissuteqarnikkut atortussaajunnaarsinneqarsinnaassanngillat.

Naatsorsuutigineqarpoq Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu immikkut akuersissuteqarsinnaanini mianersorluni atussagaa, aatsaallu tunngavissaqarluartumik ilisimatusartoqarnerani atortassallugu. Tassa Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu paasissutissat takorusunneqartut naliliivigisassavai takujumaneqarnerinilu siunertaasoq aamma. Taamaattorli pisortat toqqortaataasa ajornannginnerpaamik pissarsiarineqarsinnaanissaannik kissaat, aammalu imm. 3 naapertorlugu immikkut akuersissuteqarfigineqarnissamik piumasaaqateqarnissamut periarfissat immikkut akuersissuteqarnissamut suliat suliarineqartillugit eqqarsaatigineqassapput.

Imm. 2-mut

Ilisimatusarnermut atorneqartussaaitillugit pissarsiarineqarsinnaalernissaannut killiliussat immikkut akuersissuteqarnikkut atortinneqannginnissaannik oqartussat tunniussisuusut akuersissuteqarsinnaanerannut, immaqa piumasaaqatitalerlugu, aalajangersagaq aporfissaqartitsinngilaq.

Imm. 3-mut

Paasissutissat pissarsiarineqarsinnaasutut akuerineqartut qanoq ittuunersut tunngavigalugit piumasaaqatit aalajangiunneqassapput. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu soorlu aalajangersinnaavoq toqqortat immikkut akuersissuteqartoqarneratigut pissarsiarineqarsinnaalersinneqartut misissussallugit, paasissutissallu ajoqutaasinnaasut piiassallugit, imaluunniit paasissutissat ajoqutaasinnaasut tamanut saqqummiunneqarnissaat ingerlateqqinneqarnissaalluunniit inerteqqutigisinnaallugu.

§ 21-mut

Imm. 1-imut

Nutaartatut erseqqissumik aalajangiunneqarpoq toqqortat nalinginnaasumik taamaallaat Nunatta Katersugaasiviani Allagaateqarfianilu atorneqarsinnaasut. Taamaalisoqannginnissaanut imm. 2-mi aalajangersagaqarpoq.

Ilitsersuineq tassaasinnaavoq suliat allakkalluunniit aalajangersimasut nassaariniarneranni ikiuunneq, imaluunniit toqqorsiviit paasissutissarsiorfigalugit qanoq atorneqarsinnaanerannik ilisimatitsineq, eqqarleriinnik ilisimatusarnermi, qarasaasiatigut paasissutissanik paasiniaanermi il.il. ilitsersuineq.

Imm. 2-mut

Angerlaassineq taamaallaat ilisimatusarnermi pisinnaavoq. Ilisimatusarnerit suussusii § 20-mi immikkut akuersissuteqartarnek pillugu aalajangersakkaniisut killilerneqassapput. Tassa imaappoq ilisimatusarnek ilisimatusarnernut aalajangersimasunut sammitinneqanngilaq.

Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu suliassaqarfii sulisussaqaarnerlu eqqarsaatigalugit naatsorsuutigineqartariaqartutut isigineqarpoq annillugit attartorneq taamaallaat pisinnaasoq attartorniakkat amerlassusii killeqarpata aammalu sulikulunnarpallaanngitsumik nassaarineqarsinnaappata.

Sullissimeqarfiit assingusut toqqortanik atugassaannik attartortinneqarsinnaasut soorlu tassaasinnaapput universitetit aammalu qaffasinnerusumik ilinniarfiit allat. Akerlianik aalajangersakkap kingunerisaanik inunnut ataasiakkaanut attartortitsisoqarsinnaanngilaq.

Pisortat sullisseveqarfiutaat toqqortanik nammineq tunniussaminik angerlaallugit sukkulluunniit attartorsinnaavoq, tak. siunnersuummi § 14. Angerlaallugit attartorneq taamaallaat pisinnaavoq sulinerlut atugassaritillugit, imaanngitsoq allamut attartorteqqitassatut.

Aalajangersagaq allagaatinut nuutaanngitsunut taamaallaat atuuppoq, tassa imaappoq paasissutissat tamanit pissarsiarineqarsinnaasut nuullugit Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu avataani taamaalillunilu tiguisissamut killiliinngitsumik atugassanngorlugit nassiunneqarnissaannut aporfissaqanngilaq. Tamatuminnga kissaateqartoqarpat Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu ikiuuttariaqarpoq, killissaa mianeralugu. Nuutanik pissarserusuttup paasissutissat sorliit piniarnerlugit eqqorluakannerlugu taasariaqarpai. Taamaattoqanngippat Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu innersuussutigisinnaavaa atugassat Nunatta Katersugaasiviani Allagaateqarfianilu atorneqartariaqassatut.

§ 22-mut

Nipangiussisussaataitaneq pillugu maleruagassaq toqqortaanik atuisinnaaneq pillugu immikkut akuersissuteqarnermi nalinginnaasumik atuuppoq, imaanngitsoq immikkut akuersissuteqarnermi piumasagaataasinnaasutut.

Aalajangersakkakut pingaarnertut siunertarineqarpoq toqqortat tamanit

pissarsiarineqarsinnaanngitsut pissarsiariniarlugit qinnuteqaatit allaffissornikkut aqunneqarnerisa pisariillisarneqarnissaat, aammali paasissutissat isertuussassat toqqortani, siunnersuummi § 20 naapertorlugu immikkut akuersissuteqarnikkut pissarsiarineqarsinnaalersinneqartuni nassaassaaratarsinnaasut atonerlunneqannginnissaannik qulakkeerinissaq.

Paasissutissaq isertuuttarialiusarpoq taamaattuunera inatsisitigut allatigulluunniit aalajangersakkatigut atuuttutigut oqaatigineqaraanngat, imaluunniit pisortat inuilluunniit ataasiakkaat soqutigisaat pissutigalugit isertuunnissaat pisariaqaraanngat.

Taamaaliortussaataatinnani ingerlatitseqqiisoqassanngilaq, tamanut saqqummiussisoqassanani atuisoqassanani. Tassa tamanna ima paasineqassaaq paasissutissat soorunami atorneqarsinnaasut paasissutissanut tamanut saqqummiunneqartunut ilaatillugit, taamaaliornikkut inuit ataasiakkaat ataqqisariaqassusiat innarlerneqanngippat imaaluunniit soqutigisat illersortarissat allat innarlerneqanngippata. Soorlu assersuutigalugu, inuttai kikkunersut paasineqarsinnaassanngillat.

§ 23-mut

Atuiniartoqarnera aatsaat itigartitsissutigineqarsinnaavoq toqqortat ima innarlarsimagitippata nalinginnaasumik atorneqarnissartik attassinnaanagu. Tassa imaappoq toqqortanik atuiniarluni saaffiginnittoqarnerini tamani naliliisoqartassaaq. Toqqortat ataatsimoortut innarleqqinnerunagit pisinnaappat Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialalu assilillugit nuussinermik taamaaliortoqarneratigullu atorneqarsinnaalersinneqarnissaat itigartitsissutigisinnaanngilaa.

§ 24-mut

Tunnngaviatigut imaappoq ilisimatusarnerup tamanullu atugassiisarnerup akeqanngitsumik kiffartuussinertut isumagineqartarnissaa. Taamaakkaluartoq aalajangersakkami periarfissiisoqarpoq sulianut annertunerusunut aamma sulisoqarnikkut aningaasaqarnikkullu atuiffiunerusussanut akiliuteqartoqarnissaanik piumasaqartoqarsinnaanissaa. Assersuutitut taaneqarsinnaapput allagaatit nuutinneqarnissaannut akiliisitsisoqartarsinnaanera, kiisalu sulisut piffissaajaatigisaannik ikiorsiisoqarsinnaanera, assersuutigalugu allagaatinik aalajangersimasunik ujaasisoqartariaqartillugu.

Kapitali 6

Kikkulluunniit namminneq toqqorsiviliorsinnaapput. Nammineq toqqorsivittut paasineqassapput toqqorsiviit inunnit ataasiakkaanit sullissiveqarfinnulluunniit il.il., siunnersuummi § 1, imm. 1-imiit 2-mut pineqartunut ilaanngitsunit pilersinneqarsimasut.

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu toqqortat taamaattut qanoq tunniunneqarnissaat pillugu sunniuteqarsinnaangilaq. Toqqortat taamaattut toqqortarinninneq, atortussaajunnaarsitsineq, tunniussineq il.il. pillugit Inatsisartut inatsisaanni aalajangersakkani pineqartunut ilaangillat, tunniussisullu tunniussani pillugit aalajangigai qaqugukkulluunniit ataqqineqassapput.

Inuit ataasiakkaat toqqortaataat tunissutigineqarnerisigut, pisiarinerisigut kingornunneqarnerisigulluunniit pissarsiarineqarsinnaapput. Inuit ataasiakkaat toqqortaataasa Nunatta Katersugaasiviani Allagaateqarfianilu toqqortarineqarnissaat pillugu isumaqatigiissuteqartoqarnissaanut aporfissaqanngilaq, aammalu isumaqatigiissutinut tamakkununga atasunik toqqortarinninneq, pissarsiarineqarsinnaassusiat utertinneqarnissaallu pillugit piunasaqaasiortoqarsinnaaneranut aporfissaqarani.

Inuit ataasiakkaat toqqortaataat katersugaasiveqarneq pillugu inatsisini pineqartunut ilaassapput. Taamaattorli toqqortat nunamit anninneqartussat Nunatta Katersugaasivianit Allagaateqarfianillu assilineqarnissaanut periarfissiisoqarpoq, taakku ilisimatusarnikkut nalinginnaasumilluunniit piorsarsimassutsikkut pingaaruteqarpata, takukkit sunnersuummi § 26-mut oqaaseqaatit.

§ 25-mut

Imm. 1-imut

Namminerisamik toqqortat kap. 3-mi aamma 4-mi aalajangersakkani ilaatinneqanngillat, taamaalillutillu qaqugukkulluunniit qanorluuniillu ikkaluarunik tunniunneqarsinnaapput.

Aalajangersakkami aalajangerneqarpoq Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu aammattaaq namminerisamik toqqortat katersorsinnaagai, tigusinnaagai isumannaarsinnaagaalu. Aalajangersakkami erseqqissarneqarpoq toqqortat annertuumik ilisimatusarnermut nalinginnaasumilluunniit kulturimut pingaaruteqartuussasut. Taamaannersoq Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu nalilissavaa. Naalakkersuisut siunnersuummi § 26, imm. 2 naapertorlugu namminerisamik toqqortat annertuumik ilisimatusarnikkut pingaaruteqartut nalinginnaasumilluunniit kulturikkut pingaaruteqartut killilersornissaat pillugit malittarisassanik aalajangersaasinnaapput.

Aalajangersagaq siunnersuummi § 26, imm. 1-imut atatillugu isiginiarneqassaaq, tassani inuit namminerisaminnik annertuumik ilisimatusarnikkut pingaarutilinnik imaluunniit nalinginnaasumik kulturikkut pingaarutilinnik toqqortaateqartut pisussaaffilerneqarput toqqortat Nunatsinnit anninneqartinnagit Nunatta Katersugaasivianit Allagaateqarfianillu assiliisinnissaannut (kopeerneqarnissaannut).

Imm. 2-mut

Aalajangersakkami aalajangerneqarpoq toqqortanik tunniussisunut ataasiakkaanut isumaqatigiissuteqartoqarsimangippat pissarsiarineqarsinnaaneratt pillugu aalajangersakkat Inatsisartut inatsisaanni matumaniittut atuutissasut.

Toqqortat namminerisamik pigineqartut tunniunnerini piumasaqaatit naapertorlugit isumagineqassapput. Tamatumunnga ilanngullugu isumqatigiissutigineqarsinnaavoq toqqortat paarineqassasut kingusinnerusukkullu utertinneqarlutik, aamma immikkut piumasaqaateqartoqarsinnaavoq kikkunnit tamanit takuneqarsinnaanissaat pillugu.

Imm. 3-mut

Aalajangersakkami aalajangerneqarpoq toqqortanik tunniussisunut ataasiakkaanut isumaqatigiissuteqartoqarsimangippat atorneqarsinnaaneratt pillugu aalajangersakkat Inatsisartut inatsisaanni matumaniittut atuutissasut.

§ 26-mut

Imm. 1-imut

Inuit ataasiakkaat toqqortaataat annertuumik ilisimatusarnermi nalinginnaasumilluunniit piorsarsimassutsikkut pingaaruteqartut nunamit anninneqartussaattillugit taakku assilinnissaannut Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu periarfissinneqassaaq. Inuit ataasiakkaat toqqortaataat taamatut pingaaruteqarnersut Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu aalajangissavaa. Taamaammat nammineq pigisanik annertuumik ilisimatusarnikkut nalinginnaasumilluunniit kulturikkut pingaarutilinnik toqqortaateqartoq taakkuninngalu nunamit annississamaartoq Nunatta Katersugaasivianut Allagaateqarfianullu attaveqassaaq, taassumalu assilinqassanersut assilinqassannginnersulluunniit isummerfigissavaa.

Imm. 2-mut.

Aalajangersagaq nutaajuvoq Naalakkersuisullu pisinnaattillugit – Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu inassuteqareernerattigut - nammineq pigisanik annertuumik ilisimatusarnikkut nalinginnaasumilluunniit kulturikkut pingaarutilinnik toqqortat pillugit malittarisassaliornissamut.

§ 26, imm. 1-imik unioqutitsineq siunnersuummi § 27, imm. 1 naapertorlugu akiliisitaanermik pineqaatissinneqarsinnaavoq. Taamaammat naapertuutissaaq toqqortanik namminerisamik nunamiillu anninneqalersaartunik pigisaqartoq, tamanna sioqqullugu Nunatta Katersugaasivianut Allagaateqarfianullu saaffiginnissappat, toqqortat annertuumik ilisimatusarnikkut nalinginnaasumilluunniit kulturikkut pingaaruteqartuunersut nalorniguniuk.

Kapitali 7

§ 27-mut

Imm. 1-imut

Toqqortanik oqaluttuarisaanermut pingaaruteqartunik imaluunniit innuttaasunut oqartussaasunulluunniit allaffissornikkut inatsiseqarnikkulluunniit pissutsinut uppenarsaatissanik qulakkeerinissamik kiisalu tamat toqqortanik atuisinnaanissaannik qulakkeerinissamik siunertaq pillugu aalajangersakkap eqquutsinneqarnissaa siunertaralugu akiliisitsilluni pineqaatissiisuteqarsinnaaneq atuutilersinneqarpoq, tassa toqqortanik isumannaatsumik pinninnissamik toqqortarinninnissamillu, tunniussisussaataitanermik, saliinissamik, nipangiussisussaataitanermik, toqqortaait assilineqarnissaannik pisussaaffimmik kiisalu maleruagassanik allaffissornikkut aalajangersagaasunik unioqquitsisoqartillugu.

Imm. 2-mut

Siunnersuutigineqarpoq aalajangersakkani, siunnersuut naapertorlugu aalajangersarneqartuni aalajangerneqarsinnaasoq unioqquitsinerit akiliisitsissutigineqarsinnaasut.

Imm. 3-mut

Aalajangersakkami aalajangerneqarpoq inatsisit naapertorlugit inatsisitigut pisussaataasoq, Inatsisartut inatsisaat aalajangersakkalluunniit inatsit naapertorlugu aalajangersarneqartut akiliisitsinermik pineqaatissiinissamik periarfissiippata, Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermik inatsimmi maleruagassat naapertorlugit akileeqquneqarsinnaasoq.

Imm. 4-mut

Akiliisitsissutit aalajangersagaq malillugu nunatta karsiata pisassarai.

Kapitali 8

§ 28-mut

Aalajangersakkami pineqarput Inatsisartut inatsisaata atuutilerfia, matumani aamma Inatsisartut inatsisaata maannamut atuuttup atorunnaarnera.

Aalajangersakkamut aammattaaq ilaapput atorunnarsitsilluni aalajangersagaq aamma allaffissornikkut peqqussutit atuutiinnarnissaannik aalajangersagaq.

Imm. 1-imut

Inatsisartut inatsisaata siunnersuutip aalajangiutivinneqarnerata qaammatisiutit malillugit ukiup aallaqqaataani atuutilernissaa naleqquttuutinneqarpoq, taamaattorli inatsisip atuutilinnginnerani nalunaarusiornikkut malittarisassanik erseqqinnerusunik

aalajangersaasoqarsinnaassaaq, taakku inatsisip atuutilertera ilutigalugu atuutilersinneqarnissaat anguniarlugu.

Imm. 2-mut

Aalajangersakkakkut Inatsisartut inatsisaat manna atuuttoq inatsisip atuutilertera ilutigalugu atorunnaarsinneqarpoq.

Imm. 3-imut

Allaffissornikkut peqqussutit atuutsiinnerneqarnissaat naleqquttutut isigineqarpoq, taakku maleruagassanik allaffissornikkulluunniit peqqussutitigut Inatsisartut inatsisaat manna inatsilluunniit alla naapertorlugu taarserneqarnissaasa tungaannut. Allaffissornikkut peqqussutit piusut tassaapput Katersugaasiveqarnermut Allagaateqarfeqarnermullu ataatsimiititaliap suleriaasissaa pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 2, 26. januar 1996-imeersoq kiisalu Katersugaasiveqarnermut allagaateqarfeqarnermullu ataatsimiititaliami katersugaasiviit akuerineqarsimasut sinniisaasa qinerneqartarnerat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 3, 26. januar 1996.